

PLASTIKA NAŠA VSAKDANJA

[1]

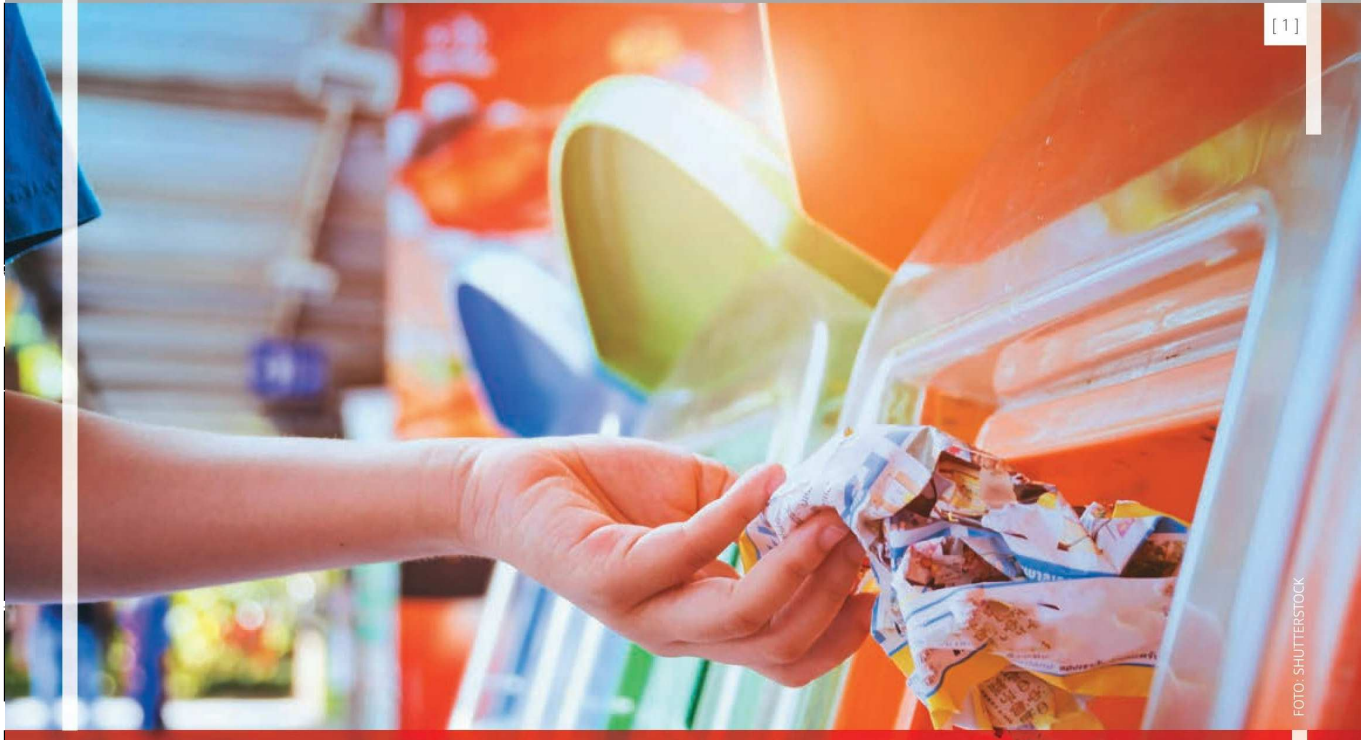

FOTO: SHUTTERSTOCK

ČAS JE, DA SE PLASTIKI ZA ENKRATNO UPORABO POSVETIMO TUDI PRI NAS

Ste se kdaj zavzeli, koliko embalaže se nahaja v košarici dobrin?

Skoraj polovica je sestavljena iz plastičnih materialov, večina iz kategorije 7, kar je zelo slab pokazatelj.

EDO VIDMAJER

Plastika za enkratno uporabo je postala eden najbolj problematičnih odpadkov. Skupaj z ribiškimi odpadki namreč prispeva h kar 70 odstotkom odpadkov, ki pristanejo v naših morjih, 80 odstotkov plastike v morjih pa izhaja s kopnega. V popisu za globalno akcijo World Cleanup Day 2018 so bili plastični odpadki prisotni na kar štirih odlagališčih od petih. Količine odpadne embalaže rastejo, delež kakovostne plastike pada, redno prihaja do težav pri prevzemanju, stopnja recikliranja je nizka, ponovna raba še redkejša, snovi pa redko zakrožijo večkrat. Z ozirom na vse to se Evropa in svet vedno

bolj posvečata reševanju tega problema. Evropski parlament je tako konec oktobra sprejel ambiciozno direktivo za prepoved nekaterih plastičnih izdelkov za enkratno uporabo in čas je, da se plastiki za enkratno uporabo posvetimo tudi v Sloveniji, so prepričani pri društvu **Ekologi brez meja**.

V pomanjkanju podatkov

Ekologi brez meja so s tem namenom zagnali projekt *Plastika naša vsakdanja*, ki ga delno financira ministrstvo za okolje in prostor. "V Sloveniji manjka dobrih in aktualnih podatkov na področju ravnanja

z odpadno plastično embalažo. Z raziskovanjem in informiranjem bomo zapolnili to vrzel ter razblinili več mitov, odpravili nerazumevanje razlik med različnimi vrstami plastike, pripomogli k preprečevanju nastajanja novih odpadkov, višji stopnji kakovostnega ločevanja in zavedanja o bolj trajnostnih alternativah. Zmanjševanje količin plastične embalaže namreč neposredno prispeva k manjši porabi energije in naravnih virov, posledično pa se zmanjšuje vpliv na podnebne spremembe," izhaja iz sporočila za javnost, objavljenega na spletni strani <https://ebm.si/zw/plastika>.

Odpravljanje birokratskih anomalij

V Sloveniji imamo ogromno dobrih praks, ki dajejo dodatno težo razumevanju krožnega gospodarstva, kot na primer dokazujejo trgovine brez embalaže. Čaka pa nas še kar precej dela pri odpravljanju birokratskih anomalij, ki onemogočajo kroženje snovi in ponovno uporabo odpadkov, kar bi z vidika trenutne podnebne krize morala postati prioriteta.

- [1] Količine odpadne embalaže rastejo, delež kakovostne plastike pada, stopnja recikliranja je nizka, ponovna raba še redkejša.
- [2] Udeleženci srečanja so se strinjali, da so ključni nagrajevanje tistih, ki delajo pozitivne korake, spodbujanje inovativnosti in proizvodnja le take embalaže, ki jo je mogoče enostavno predelovati.

Kako premostiti nastalo vrzel

"Količine odpadne embalaže rastejo, delež kakovostne plastike pada, redno prihaja do težav pri prevzemanju, stopnja recikliranja je nizka, ponovna raba še redkejša, snovi redko zakrožijo večkrat. Po drugi strani je vedno več trgovin, ki ponujajo izdelke tudi brez embalaže, in kupcev, ki to zahtevajo. Eden od ciljev projekta Plastika naša vsakdanja je zato obvestiti in prepričati več ljudi, da bi se odločili za take oblike nakupovanja, ter prepričati še kakšnega trgovca in proizvajalca, da ponudi alternativo. Premostiti moramo vrzel med tem, da je skoraj vsa odgovornost prepuščena potrošniku in zakonodaji, ter ponuditi možnosti za izboljšanje konkurenčnosti tistega dela gospodarstva, ki se odloča delati konkretne korake proti krožnemu gospodarstvu in se na ta način približati kupcem. Priročnik je namenjen predstavitvi celostne slike embalaže življenjskih potrebščin. Prikazuje različnost in pojavnost plastičnih materialov, možnosti preprečevanja (alternative) in ponovne uporabe, pravilno ločevanje, razkorak med najpogostejšim in optimalnim načinom recikliranja ter proizvajalcem poda izhodišče za zamenjavo embalažnih materialov," so zapisali v priročnik

[2]

Problematično mešanje materialov

Udeleženci Strokovne kavarne so poleg tega poudarili, da so ključni nagrajevanje tistih, ki delajo pozitivne korake, spodbujanje inovativnosti in proizvodnja le take embalaže, ki jo je mogoče enostavno predelovati. Kot so ugotovili **Ekologi brez meja** je velik problem prav mešanje materialov v embalažah. Upanje vzbuja predlog prenovljenega zakona o varstvu okolja, ki bo nadgradil podaljšano odgovornost proizvajalcev in preko ekomodulacije okoljskih dajatev kaznoval slabe izdelke, da bodo manj konkurenčni. Prenosi odpadkovnih direktiv pa bodo prinesli še kopico drugih ukrepov.

Košarica dobrin in embalaža v njej pri Društvu **Ekologi brez meja**.

O embalaži v nakupovalnih košaricah

Ob svetovnem dnevu okolja (5. junija) so **Ekologi brez meja** opozarjali na vpliv plastičnih odpadkov na okolje in na podnebno krizo na Strokovni kavarni. Predstavili so rezultate raziskave, s katero so analizirali embalažo 67 najpogostejših dobrin, ki se znajdejo v nakupovalnih košaricah potrošnikov. V sklopu projekta Plastika naša vsakdanja so se oddaljili od tipičnih predstavnikov plastične krize in se kot prvi posvetili embalaži izdelkov v košarici dobrin. Skoraj polovica vse analizirane embalaže je namreč sestavljena iz plastičnih materialov, večina iz kategorije 7, kar je slab pokazatelj, saj te vrste plastike le redko recikliramo. Le polovico analiziranih embalaž trenutno v celoti recikliramo. S košarico dobrin so tako **Ekologi brez meja** pokazali na nekaj prej neznanih virov težav z embalažo, kar je odlično izhodišče za nadaljnje ukrepanje.

Ločevanje je predpogoj za recikliranje

Obsežnejšo raziskavo so izvedli tudi med zbiralci in predelovalci plastičnih odpadkov, ki se vsi strinjajo, da je ločevanje odpadkov ključni

predpogoj za uspešno recikliranje. Delež reciklatov v trenutnih embalažah se sicer povečuje, kar pa terja večjo kakovost ločeno zbranih odpadkov. Po drugi strani so se vprašani razhajali v ocenah dejanske stopnje recikliranja plastične embalaže, ki se po ugotovitvah društva giblje okrog 33 odstotkov. O ločenem zbiranju in recikliranju plastičnih odpadkov so svoje poglede podali **Marko Omahen** iz podjetja za predelavo plastike Omoplast, Delov okoljski novinar **Borut Tavčar**, lastnika trgovine brez embalaže Rifuzl **Primož Cigler** in **Manca Behrič**, **Jana Miklavčič** z ministrstva za okolje in prostor, predstavnik platforme Circular Change **Niko Korpar** in direktor podjetja Fructal **Luka Jejčič**. Vsi prisotni so se strinjali, da so za ukrepanje in korektno poročanje o plastični krizi nujno potrebni podatki, ki pa v Sloveniji slonijo zgolj na šibkih ocenah. Ob tem je potrebno zavedanje, da problema s plastičnimi odpadki nima zgolj Slovenija, ampak cel svet. Zato je še toliko bolj pomembno, da se država, ki slovi po visokih stopnjah ločeno zbranih odpadkov, sistematično poveže pri reševanju plastične problematike z ozaveščanjem in povezovanjem potrošnikov, proizvajalcev, trgovcev in vseh drugih akterjev. ■